

ANDRZEJ SZYMAŃSKI

**Upowszechnianie wiedzy z zakresu
prześladowań chrześcijan
w Polsce i na świecie**

Warszawa 2022

Laboratorium Wolności Religijnej

Materiał ekspercki

pt. „Upowszechnianie wiedzy z zakresu prześladowań
chrześcijan w Polsce i na świecie”

2023

Ministerstwo
Sprawiedliwości

SŁOWO WSTĘPNE

W ostatnim czasie chrześcijanie stali się w Europie mniejszością, a cywilizacja łacińska przegrywa walkę z neomarksizmem¹. Na całym świecie toczy się prawdziwa wojna z wyznawcami Chrystusa². Przelewana jest krew, chociaż my w Polsce (na razie) tego nie doświadczamy. Aby skutecznie zareagować stawić czoła prześladowaniom, należy zorganizować ludzi dobrej woli, którzy zechcą nieść pomoc ludziom pozbawianym wolności religijnej na świecie, a niebawem zapewne także w naszym kraju. Obecnie brak nam informacji, brak nam empatii. Trzeba zainteresować problemem szerokie grono odbiorców, informacja to potężna broń. Tej tematyki dotyczy niniejsze skromne przedłożenie.

Działania antychrześcijańskie mają różne oblicza. W Europie najczęściej mamy do czynienia z tzw. „uprzejmym prześladowaniem”, czyli sytuacją „gdy chrześcijanin „nie postępuje zgodnie z kanonem nowoczesnych przepisów” rozumianych jako wzorce czy też kody kulturowe zlaicyzowanej cywilizacji³. Jest to forma nietolerancji, która „przybiera pozory kultury, maskuje się jako coś nowoczesnego, jako postęp”. Z drugiej strony są masowe mordy, mające wszelkie cechy zbrodni przeciw ludzkości i ludobójstwa. Dotyczy to przede wszystkim terenów Bliskiego Wschodu, Syrii i Iraku ale także Egiptu, Libii i innych krajów, takich jak Nigeria czy Republika Środkowoafrykańska. Pomiędzy tymi stanami jest cała masa ludzkich działań i zachowań, które także stanowią jaskrawe przykłady łamania praw człowieka. „Prześladowanie ma miejsce także wtedy, gdy chrześcijanie z powodu swojej wiary tracą miejsca pracy lub środki na utrzymanie; kiedy dzieci z powodu swojej wiary lub wiary rodziców nie mogą dostać się do szkół lub mają ograniczone szanse zdobycia wykształcenia; kiedy

¹ Konieczność dziejowa czy sprawna akcja neomarksistów? Dlaczego chrześcijanie stali się w Europie mniejszością?, [Konieczność dziejowa czy sprawna akcja neomarksistów? Dlaczego chrześcijanie stali się w Europie mniejszością? - PCH24.pl](#), dostęp 13 grudnia 2022 r.

² [Wojna przeciw chrześcijanom \(deon.pl\)](#); [Światowa wojna z chrześcijanami \(gosc.pl\)](#), dostęp 13 grudnia 2022 r.

³ [Prześladowania chrześcijan również w Europie, https://ekai.pl/przesladowania-chrzescijan-rowniez-w-europie/](#), dostęp 4 stycznia 2019 r.

*chrześcijanie z powodu presji otoczenia lub w obawie o swoje życie muszą opuścić swoje rodzinne strony*⁴. Tego rodzaju dyskryminacja jest bezwzględnie zakazana przez międzynarodowe konwencje i deklaracje, które przedstawię poniżej. „Tak samo jak w przypadku, kiedy zabrania się chrześcijanom budowania kościołów, czy spotykania się w prywatnych domach; jak również gdy przez uciążliwe procedury utrudnia się lub wręcz uniemożliwia rejestrację chrześcijańskiego kościoła bądź organizacji”⁵.

Według śp. ks. prof. dr hab. Henryka Misztala prześladowanie są to „stałe przykrości, sztykany wymierzone przeciwko osobom o innych poglądach, innej wierze”⁶, do których zalicza się m. in. nękanie, więzienie, tortury, egzekucje czy konfiskaty mienia⁷, oznaczające w zasadzie marginalizację. W języku polskim „prześladowanie” oznacza nie tylko pozbawienie miejsca pracy czy środków utrzymania lecz także ograniczenie dostępu dzieci do niektórych szkół, wygnanie z rodzinnych stron, a w odniesieniu do religii – zakaz budowy świątyń, czy zakazy gromadzenia się w celach kultowych. Ponadto oczywiście – torturowanie, ranienie, porwania, aż do pozbawienia życia z przyczyn religijnych⁸. Wszystko to dotyczy obecnie chrześcijan, którzy są najbardziej prześladowaną społecznością religijną na świecie. Aby im pomóc, musimy uzbroić się w wiedzę. Może w tym pomóc niżej przedstawiona strategia.

⁴ <https://www.opendoors.pl/przesladowania-chrzescijan/przesladowania-chrzescijan/definicja-przesladowan-chrzescijan-open-doors>, dostęp 4 stycznia 2019 r.

⁵ Andrzej Szymański, *Aksjologiczne i prawne podstawy wspierania chrześcijan prześladowanych za wiarę oraz przeciwdziałania skutkom nietolerancji religijnej*, [w:] P. Sobczyk (red.), *Podstawy przeciwdziałania przestępczości oraz pomocy osobom pokrzywdzonym. Interpretacja i kierunki zmian, t. 1*, Warszawa 2020, s. 165 – 205.

⁶ Henryk Misztal, *Prześladowanie chrześcijan w krajach islamskich*, [w:] Piotr Stanisław, Aneta Abramowicz, Michał Czelný, Marta Ordon, Michał Zawisłak (red.) *Aktualne problemy wolności myśli, sumienia i religii*, Lublin 2015, s. 213 i n.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

Strategia budowania potencjału informacyjnego grup prochrześcijańskich bez znaczących nakładów finansowych

Wstęp. Diagnoza potrzeb.....	6
1. Konstrukcja ogólnokrajowej struktury koordynującej. Koalicja na Rzecz Prześladowanych Chrześcijan.....	7
2. Struktury terenowe	8
3. Koła parafialne (struktura podstawowa).....	8
4. Zadania kół parafialnych.....	9
5. Obowiązki i przygotowanie fachowe wolontariuszy – członków kół wspierających prześladowanych chrześcijan.....	9
6. Współpraca z innymi organizacjami.....	10
Podsumowanie strategii.....	10

Wstęp. Diagnoza potrzeb

Ci, którym leży na sercu jak najskuteczniejsza pomoc ludziom cierpiącym z powodu ataków na ich wolność religijną na świecie i w Polsce, stają przed szeregiem problemów.

Aby zorganizować sieć pomocy, nie zaś pojedynczą akcję o ograniczonym zasięgu i w konsekwencji bez większego znaczenia, należy zyskać aktywne poparcie jak największej części społeczeństwa, skłonnego do pewnych poświęceń na rzecz prześladowanych. Poświęcenia nie będą wielkie, działania przede wszystkim zakładają współuczestnictwo w sieci monitorowania przemocy ze względu na wyznawaną religię.

Czym dysponujemy? Z jednej strony jest ogrom cierpienia chrześcijan w różnych zakątkach świata o którym informacje pojawiają się w mediach krajowych i zagranicznych. Problem powoli zaczyna dotyczyć także Polski, do której docierają pseudowzorce z Europy Zachodniej, gdzie aktywna akcja antychrześcijańska funkcjonuje już od dziesięcioleci i stale się rozwija. Dostępne w mediach różnego rodzaju doniesienia, raporty i informacje (głównie strony internetowe zagranicznych organizacji pozarządowych) należy zbierać, klasyfikować i przekazywać adresatom. Jak już wyżej wspomniano, informacja jest orężem, który może (i powinien) być wykorzystany w dobrym celu. Lista najważniejszych portali internetowych krajowych i zagranicznych wraz z krótkimi charakterystykami dostępne są w aneksie do niniejszej strategii. Stąd także można czerpać wzorce.

Z drugiej strony znajdujemy mnogość ludzi dobrej woli, zdolnych do pewnych poświęceń na rzecz bliźniego znajdującego się w potrzebie. Przede wszystkim myślę tutaj o ludziach wierzących, prowadzących w miarę regularne życie religijne (duchowe). Oni bowiem najprawdopodobniej wykażą się największym poziomem zrozumienia dla cierpiących współbraci. Szczególnie predystynowani do współpracy wydają się członkowie różnych przyparafialnych organizacji religijnych, ci bowiem stanowią pewnego rodzaju elitę, wykazując się kreatywnością zwykle od dłuższego już czasu. Nie wyklucza to oczywiście wszystkich innych ludzi dobrej woli, otwartych, zdolnych do współczucia, ale i do aktywności.

Jakie zadanie czeka nas, aby uruchomić łańcuch pomocy? Mamy informacje i ludzi. **Trzeba zatem dostarczyć zainteresowanym informacje!** To pozwoli wyzwolić drzemiący w nich potencjał współczucia i pomocy.

1. Konstrukcja ogólnokrajowej struktury koordynującej. Koalicja na Rzecz Prześladowanych Chrześcijan

Duża część podmiotów krajowych zajmujących się popularyzacją faktów dotyczących prześladowań chrześcijan są to mniej lub bardziej efemeryczne struktury zawdzięczające swoje powstanie i funkcjonowanie grantom pozyskanym z instytucji rządowych powiązanych z ministerstwem sprawiedliwości. Dopóki wystarczy środków z grantu – funkcjonują, gdy środki grantowe się wyczerpią, jedynie egzystują lub znikają. Inne trwają postaci portalu internetowego lecz nie są aktywne, być może z powodu braku środków. Wydaje się, że taki los dotknął *portal Stop Profanacjom* (<https://stopprofanacjom.pl>), bowiem ostatni wpis dotyczący akcja antychrześcijańskiej w Polsce nosi tam datę 16 listopada 2021 r. Widzę zatem potrzebę połączenia się polskich organizacji prochrześcijańskich w pewnego rodzaju strukturę koordynującą, roboczo nazwaną Koalicją na rzecz Prześladowanych Chrześcijan (KPCh). Jej członkowie, delegowani poprzez poszczególne organizacje, działaliby na zasadzie wolontariatu. Do ich zadań należałoby między innymi uzgadnianie wspólnych działań, także informacyjnych. Pierwszy problem oczywiście pojawi się w momencie, gdy powstanie konieczność wyłonienia wspólnej reprezentacji wielu organizacji czy środowisk, drugi zaś – gdy trzeba będzie określić sposób finansowania projektu. Sugeruję, aby w tym celu powołano fundację.

Założenie takowej nie powinno być trudne. Na wstępie należy ustalić fundusz założycielski i ustanowić oświadczenie woli w postaci aktu notarialnego lub testamentu. W następnej kolejności trzeba stworzyć statut fundacji, na podstawie którego określa się sposób działania fundacji, którą następnie rejestruje się w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Wariantowo, gdyby organizacje prochrześcijańskie z jakichś przyczyn nie doszły do porozumienia, dopuszczam możliwość, aby każda z nich działała indywidualnie, organizując służbę informacyjną (bo o takiej działalności tutaj mówimy) na „własnym terenie”. Należy jednak ze wszelkich sił starać się, aby zachować łączność pomiędzy tymi podmiotami tak, aby mogły wzajemnie się wspomagać i informować o podejmowanych inicjatywach, które mogą przecież być skopiowane przez pozostałych i dobrze służyć sprawie.

Konieczne jest, aby brać pod uwagę otoczenie polityczne w którym przyjdzie działać KPCh lub autonomicznym podmiotom pomocowym. Obecny rząd określa się jako prawicowy

i przywiązany do tradycji chrześcijańskich. Jest to okoliczność ze wszech miar korzystna i konieczne działania organizacyjne powinny być podjęte bez zbędnej zwłoki, dopóki steru władzy nie przejmą lewicowi konkurenci.

2. Struktury terenowe

Oczywiście terenowym odzwierciedleniem struktury centralnej (KPCh) lub luźniejszego aliansu organizacji prochrześcijańskich powinny być struktury lokalne, tworzone albo według podziału kraju na województwa, albo na diecezje. Optuję raczej za strukturą zakotwiczoną w diecezjach, gdyż dalsze tworzenie komórek lokalnych chciałbym oprzeć o parafie. Głównie rzymskokatolickie, jednak jak najbardziej widziałbym w strukturze parafie innych chrześcijańskich kościołów i związków wyznaniowych. Zatem koniecznym byłoby powołanie - na wzór KPCh – struktur na poziomie diecezjalnym. Byłyby to grupy dwóch lub trzech wolontariuszy, które zajmowałyby się zbieraniem informacji napływających z kół parafialnych, o ile te samodzielnie nie przesyłałyby ich do KPCh.

3. Koła parafialne (struktura podstawowa)

Zarysowane powyżej struktury krajowe i diecezjalne są pomocnicze w stosunku do kół parafialnych (środowiskowych), które wykonywać będą podstawową pracę informacyjną. Nie będą one jednak wykonywać jedynie zadań technicznych, o których poniżej, jednak będą także miejscami formowania się osób, które czują się odpowiedzialne za niesienie pomocy prześladowanym chrześcijanom.

Aby zapobiec „wypaleniu zawodowemu” wolontariuszy zalecam, aby koła prowadziły jednocześnie działalność modlitewną. Pomoc chrześcijanom musi być działalnością zintegrowaną i codziennej pracy musi towarzyszyć rozwój duchowy – jest to według mnie warunek konieczny osiągnięcia sukcesu. Organizację życia duchowego członków pozostawiam ich własnej inwencji i pomysłowości. Jeśli Księża Proboszczowie zechcą wyznaczyć do tej pracy odpowiednich kapelanów – będzie to bardzo korzystne.

4. Zadania kół parafialnych

Podstawowym jednak zatrudnieniem dla członków kół pomocowych będzie zbieranie informacji na temat akcji antychrześcijańskiej na świecie bądź tworzenie newsów i innych przekazów medialnych dotyczących zdarzeń, które miały miejsce w tej okolicy, gdzie dane koło funkcjonuje. Trzeba pamiętać bowiem, że liczba incydentów antychrześcijańskich jest znaczna i wykazuje tendencję wzrostową, jednak w ogromnej większości nie są one ujawniane przez członków lokalnej społeczności. Przyczyny tego są różne, jedną z nich jest niewiara w skuteczne funkcjonowanie organów ścigania lub po prostu brak osób, które chciałyby i potrafiły udokumentować zdarzenie. Oczywiście należy pamiętać, że koła pomocowe nie mogą przekształcić się w coś w rodzaju „podwórkowej Inkwizycji” wszędzie i we wszystkim widzącej atak na chrześcijaństwo i ludzi wierzących. Byłoby to wielkim nieporozumieniem – zawsze należy zachować zdrowy rozsądek i trzeźwy ogląd sytuacji.

5. Obowiązki i przygotowanie fachowe wolontariuszy – członków kół wspierających prześladowanych chrześcijan

Istota działania kół parafialnych polega także i na tym, że ich członkowie zbierają i opracowują dane dotyczące działań antychrześcijańskich występujących na ich terenie, a także – w miarę potrzeb – opracowują serwisy dotyczące stanu przestrzegania prawa do wolności religijnej w innych krajach europejskich i na całym świecie. Oczywiście, gdy dowiedzą się o jakichś wykroczeniach w swojej okolicy, chcą i potrafią zawiadomić organy ścigania, ewentualnie złożyć stosowne zawiadomienie do prokuratury.

Aby członkowie kół parafialnych byli w stanie należycie wywiązywać się z obowiązków informacyjnych, powinni być należycie przeszkoleni w tworzeniu informacji prasowej. Jest to gotowy do publikacji materiał, napisany tak, aby zainteresował dziennikarza i zachęcił go do napisania o wydarzeniu⁹. Informacje taki wysyła się do pewnej grupy dziennikarzy mediów regionalnych czy ogólnopolskich, co do których możemy mieć nadzieję, że podejmą sprawę. Informacja taka powinna mieć nagłówek, określający autora informacji

⁹ *Jak informować?* [Jak informować - Masz Głos \(maszglos.pl\)](http://www.maszglos.pl), dostęp 10 grudnia 2022 r.

oraz czas i miejsce jej sporządzenia. Tytuł powinien być krótki i zawierać maksymalnie 5 słów, oddających jednak zawartość informacji. Nie powinna ona być dłuższa niż jedna strona A-4. Po jej sporządzeniu dobrze przekazać ją do odczytania 14 – letniemu dziecku. Jeśli ono zrozumie, zrozumie każdy¹⁰. Gotową informację wysyłamy za pośrednictwem e-majla. Istotna jest także umiejętność sporządzania relacji z wydarzeń. Relacja taka jest sprawozdaniem z wydarzeń, które miały się w obecności autora. Może być narzędziem służącym promocji działalności kół parafialnych, a także narzędziem informowania o zagrożeniach zarejestrowanych w terenie. Tekst nie powinien być zbyt długi, maksymalna objętość to 1800 znaków¹¹. Można także pisać newsy, czyli krótkie informacje zamieszczane na portalach społecznościowych. Tutaj przekazujemy informacje w sposób usystematyzowany, pisząc jasno i poprawnie. Należy dbać o atrakcyjną formę przekazu, news nie powinien być nazbyt skomplikowany tak, aby łatwo zapadał w pamięć odbiorcy¹².

Tak opracowane materiały informacyjne powinny być odsyłane do KPCh i jednocześnie publikowane w Internecie, o czym wspomniano wyżej.

6. Współpraca z innymi organizacjami

Jest rzeczą oczywistą, że KPCh a także organizacje działające poza nią podejmą współpracę z krajowymi, bądź zagranicznymi organizacjami prochrześcijańskimi, wskazanymi w aneksie. Sposób współpracy będzie dostosowany do sposobu funkcjonowania tych grup. Dobrze jest także z biegiem czasu podobne organizacje tworzyć, oczywiście w miarę sił i środków.

Podsumowanie strategii

Powyższa skromna strategia informacyjna zakłada zbudowanie luźnej ogólnopolskiej struktury, która pozwoli koordynować działania informacyjne. Można jednak obejść się i bez

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

niej, działając w nieformalnych grupach, zorganizowanych wokół parafii, można wreszcie działać indywidualnie. Najważniejszy jest entuzjazm i chęć niesienia pomocy. Wszelkie struktury są jedynie pomocą. Niniejszą strategię rozumiem także jako głos w dyskusji, która może się narodzić. Gdy ktoś zaneguje w części lub w całości to, co napisałem i zaproponuje coś lepszego, będzie to bardzo dobre!

Aneks

W aneksie przedstawiono pokrótce aktywność najważniejszych organizacji prochrześcijańskich na świecie i w Polsce. Dla osób zajmujących się na co dzień wspieraniem prześladowanych za wiarę będzie to tylko przypomnienie rzeczy znanych. Dla osób, które chcą dopiero podjąć działalność pomocową, mogą to być pewne wskazówki, co do tego, jak należy działać i jak radzą sobie „wielcy”.

Przemożne oddziaływanie Internetu na współczesne społeczeństwo jest powszechnie znane. Oprócz tego, że zabiera on ludziom cenny czas, często dezinformuje i stara się sterować emocjami, przynosi także dużo cennej wiedzy i informacji, z których należy korzystać w sposób umiejętny. W sieci znajdziemy informacje o praktycznie wszystkich organizacji walczących z prześladowaniami ze względu na religię i wyznawany światopogląd. Poniżej oceny kilku stron internetowych należących do wiodących światowych i polskich organizacji.

Open Doors; <https://www.opendoors.org/>

Open Doors jest to międzywyznaniowa, chrześcijańska organizacja pomocowa, od 1955 r. wspierająca prześladowanych chrześcijan w ponad 60 krajach. Jej działania obejmują m. in. pomoc w różnego rodzaju przedsięwzięciach samopomocowych, szkolenie liderów wspólnot chrześcijańskich, poprawę losu więźniów, interwencje w nagłych przypadkach, pomoc psychologiczną (w tym zwalczanie traumy), dostarczanie Biblii i literatury chrześcijańskiej, wsparcie dla rodzin zamordowanych chrześcijan. Bardzo ważne są działania organizacji w zakresie *public relations*, polegające na informowaniu opinii publicznej o prześladowaniach chrześcijan na całym świecie, tworzony jest i aktualizowany Światowy Indeks Prześladowań. Open Doors organizuje wykłady na temat sytuacji chrześcijan w różnych regionach świata¹³.

Strona internetowa Open Doors International ma 25 edycji regionalnych i narodowych, których zadaniem jest podnoszenie świadomości ludzi na temat globalnych prześladowań, organizowanie mobilizacji modlitwowej oraz wsparcia prześladowanych chrześcijan. Są zatem wersje przeznaczone dla: Ameryki Łacińskiej, Brazylii, Finlandii, Hongkongu, Nowej Zelandii, Polski, Korei Południowej, Szwajcarii, Australii, Kanady, Francji, Italii, Norwegii, Rumunii,

¹³ [O nas | Open Doors Polska](#), dostęp 19 października 2022 r.

Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Austrii, Danii, Niemiec, Stanów Zjednoczonych, Holandii, Filipin, Republiki Południowej Afryki, Szwecji.

Jednak najistotniejszą informacyjną działalnością Open Doors, dokumentującą sytuację prześladowanych chrześcijan na całym świecie jest Światowy Indeks Prześladowań - ŚIP (Światowa Lista Obserwacyjna), będąca co roku uaktualnianym rankingiem krajów, w których chrześcijanie doznają najbardziej ekstremalnych prześladowań¹⁴. Jest on zamieszczany także w poszczególnych edycjach krajowych (regionalnych).

Każdy z krajów umieszczonych w rankingu ma swój internetowy profil, gdzie znaleźć można wyczerpujące informacje na temat danego kraju, sytuacji w różnych regionach, głównego źródła prześladowań i dyskryminacji, kogo dotyczą prześladowania i szczegółowe dane na temat przemocy i wywieranej presji.

W roku 2022 ranking otwierają Afganistan, Korea Północna, Somalia, Libia, Jemen.

Strony krajowe Open Doors zawierają nieco bardziej szczegółowe informacje niż strona główna. I tak na stronie [opendoors.pl](https://www.opendoors.pl) znajdziemy rubrykę zatytułowaną „Najnowsze informacje z prześladowanego Kościoła”.

Organizacja Open Doors zachęca także do korzystania z wykładów, realizowanych przez prelegentów w domach prywatnych, szkołach czy różnego rodzaju instytucjach.

L'Observatoire de la Christianophobie; <https://www.christianophobie.fr/>

Jest to bardzo funkcjonalna francuska strona internetowa zamieszczająca informacje dotyczące prześladowań chrześcijan głównie w świecie francuskojęzycznym lecz nie tylko.

Zawartość strony jest tłumaczona na 24 języki, jej zawartość pochodzi głównie z monitoringu środków masowego przekazu. Informacje dzielą się na działy: Francja Północno – Wschodnia, Francja Północno – Zachodnia, Francja Centralna, Francja Południowo – Wschodnia, Francja Południowo – Zachodnia, francuskie terytoria zamorskie (Majotta, Gujana, Reunion, Martynika, Gwadelupa) oraz Świat. Często dodawane są nowe wpisy, dzięki czemu strona jest aktualna, co nie jest normą w tego typu przedsięwzięciach. Każda notatka zawiera opis zdarzenia oraz odwołanie do informacji medialnych, z których została zaczerpnięta jej

¹⁴ <https://www.opendoors.org/en-US/persecution/countries/>, dostęp 23 października 2022 r.

treść. Dzięki przyciskom czytelnicy mogą umieścić notatki na swoich kontach w mediach społecznościowych (Twitter, Facebook).

Istnieje także możliwość zgłaszania kolejnych incydentów chrystianofobicznych poprzez zakładkę umieszczoną na stronie.

Strona internetowa <https://www.intoleranceagainstchristians.eu/>

Strona jest własnością Obserwatorium Nietolerancji i Dyskryminacji Chrześcijan w Europie (OIDAC), które posiada siedzibę w Wiedniu.

Zamieszczane są na niej informacje dotyczące zjawiska chrystianofobii i dyskryminacji chrześcijan w Europie.

Każdy poszczególny panel dotyczący jednego wydarzenia wyposażony jest w ilustrację, omówienie danego przypadku, odniesienia do informacji medialnych, przyciski służące do łączności z Twitterem i Facebookiem. Treści można tłumaczyć na wiele języków. Pewnym minusem jest rzadsze aktualizowanie strony, co można tłumaczyć ograniczeniem się jedynie do Europy.

Oprócz bieżącego ilustrowania incydentów chrystianofobicznych na stronie zamieszczone są również publikacje Obserwatorium.

Wśród nich na uwagę zasługują coroczne raporty dotyczące sytuacji chrześcijan i stanu przestrzegania praw człowieka w Europie.

Raporty dokumentują spadek wolności religijnej w Europie na przykładzie 5 najbardziej znaczących państw.

Najważniejsze dokumenty przedstawiane są także w wersji skróconej.

Także na tej stronie istnieje możliwość zgłaszania aktów nietolerancji przy wykorzystaniu przycisku „zgłoś sprawę”.

Pew Research Center; <https://www.pewresearch.org/>

Centrum Badawcze Pew (PRC) jest wpływowym amerykańskim ośrodkiem badawczym, informującym opinię publiczną w Ameryce i na całym świecie o różnego rodzaju

problemach, poglądach i tendencjach kształtujących społeczeństwa na całym świecie¹⁵. Jednym z podstawowych tematów badawczych realizowanych przez centrum są kwestie religijne, w tym ogólnoswiatowa akcja antychrześcijańska. O swych dociekaniach w tej materii PRC informuje na swej stronie internetowej, zawierającej pogłębione analizy przedstawianej problematyki.

Amerykańska Komisja ds. Międzynarodowej Wolności Religijnej (USCIRF);

<https://www.uscifr.gov/>

Jest to niezależna dwupartyjna agencja federalna rządu Stanów Zjednoczonych, utworzona na mocy Międzynarodowej Ustawy o Wolności Religijnej (IRFA) z 1998 r. USCIRF monitoruje powszechne prawo do wolności religijnej poza granicami USA, formułując i przedstawiając zalecenie polityczne prezydentowi, sekretarzowi stanu i Kongresowi¹⁶. Na stronie internetowej organizacji znajduje się wiele dobrze udokumentowanych opracowań dotyczących sytuacji prześladowanych chrześcijan w świecie. Jednym z najbardziej interesujących jest międzynarodowa lista osób prześladowanych za przynależność religijną i przekonania.

The Voice of the Martyrs (VOM); <https://www.persecution.com/>

„Głos Męczenników (VOM) jest międzywyznaniową organizacją misyjną non-profit, która służy prześladowanym chrześcijanom na całym świecie. Założony w 1967 roku przez Richarda i Sabinę Wurmbbrand, VOM ma na celu inspirowanie wierzących do pogłębiania ich zaangażowania w Chrystusa i wypełniania Jego Wielkiego Posłannictwa - bez względu na koszty”¹⁷.

Realizując tak zakreśloną misję VOM wspiera i wspomaga prześladowanych chrześcijan oraz rodziny męczenników, którzy zginęli za wiarę. Ważnym wymiarem tej aktywności jest informowanie światowej opinii publicznej o wierze i odwadze prześladowanych chrześcijan. Na stronie internetowej organizacji znajduje się wiele informacji dotyczących tej tematyki.

¹⁵ <https://www.pewresearch.org/about/>; Centrum Badawcze Pew – Wikipedia, wolna encyklopedia, dostęp 30 października 2022 r.

¹⁶ [Czym jest USCIRF | USCIRF](#), dostęp 30 października 2022 r.

¹⁷ [O VOM - The Voice of the Martyrs \(persecution.com\)](#), dostęp 30 października 2022 r.

International Christian Concern (ICC); persecution.org

ICC jest ekumeniczną, pozarządową, niezależną organizacją chrześcijańską z siedzibą w Waszyngtonie, badającą i dokumentującą stan przestrzegania prawa do wolności religijnej chrześcijan i mniejszości religijnych¹⁸. Jednym z wymiarów aktywności ICC (obok rzecznictwa i pomocy) jest „budzenie Kościoła i świata” poprzez codzienne aktualizowanie wiadomości dotyczących prześladowań chrześcijan, obecność w mediach społecznościowych, tworzenie reportaży i wydawanie miesięcznika *Persecution*¹⁹. Wiele informacji przekazywanych jest poprzez stronę internetową.

Christian Solidarity International (CSI); csi-usa.org

CSI jest chrześcijańską organizacją pozarządową zaangażowaną w obronę wolności religijnej, pomoc ofiarom represji antyreligijnych, prześladowanym dzieciom i ofiarom katastrof. CSI ma siedzibę w Szwajcarii, a przedstawicielstwa w Stanach Zjednoczonych, Czechach, Francji, w Niemczech, na Węgrzech, w Korei Południowej i Holandii²⁰. Jedną z podstawowych form działalności organizacji jest rzecznictwo, a także informowanie o sytuacji chrześcijan w świecie. Do tego celu wykorzystywana jest m. in. strona internetowa.

Stowarzyszenie Fidei Defensor; https://fideidefensor.pl

„Stowarzyszenie Fidei Defensor (dawniej Stowarzyszenie Nowy Koliber) jest organizacją pozarządową, która od 2012 roku prowadzi działalność m.in. w zakresie zapewnienia dostępności do nieodpłatnej profesjonalnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej. Stowarzyszenie realizuje projekty w obszarze pomocy prawnej pro bono a także w zakresie niesienia pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz przedsięwzięcia związane z zapobieganiem przestępczości”²¹.

¹⁸ [Pomoc prześladowanym chrześcijanom - International Christian Concern \(persecution.org\)](#); [Christian Solidarity International – Wikipedia, wolna encyklopedia](#), dostęp 30 października 2022 r.

¹⁹ [Pomoc prześladowanym chrześcijanom - International Christian Concern \(persecution.org\)](#), dostęp 30 października 2022 r.

²⁰ [O nas - Christian Solidarity International \(csi-usa.org\)](#), dostęp 30 października 2022 r.

²¹ [O nas - Fidei Defensor](#), dostęp 1 listopada 2022 r.

Swoją misję Stowarzyszenie wypełnia m. in. poprzez „działania służące zapobieganiu dyskryminacji lub prześladowaniu chrześcijan ze względu na wyznanie i wyznawane wartości”. Częścią tej aktywności jest prezentowanie treści z zakresu bieżących wydarzeń o wydźwięku antychrześcijańskim.

Przyznać jednak należy, że umieszczanych informacji jest niezbyt wiele i zamieszczane są one z pewnym opóźnieniem.

Instytut na Rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris; <https://ordoiuris.pl/>

„Instytut Ordo Iuris jest niezależnym, prawniczym think-tankiem, który przez lata swojej działalności zbudował międzynarodową renomę jednego z kluczowych ośrodków obrony kultury prawnej osadzonej w tożsamości cywilizacji europejskiej, wzniesionej na filarach greckiej filozofii, rzymskiego prawa i etyki chrześcijańskiej [...]”²².

Oprócz działalności *stricte* prawniczej (interwencje prawne na rzecz osób poszkodowanych) i aktywności eksperckiej Instytut zamieszcza na swojej stronie internetowej wiele rozbudowanych informacji na temat stanu przestrzegania praw człowieka w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem wolności religijnej.

Centrum Ochrony Praw Chrześcijan; <https://copch.pl/>

„Powołane przez Fundację Lux Veritatis Centrum Ochrony Praw Chrześcijan jest odpowiedzią na falę dyskryminacji religijnej pojawiającej się na świecie i w Polsce. Naszym celem jest angażowanie się w obronę jednostek pokrzywdzonych i środowisk zagrożonych prześladowaniem. Misją tworzonego Centrum jest ochrona praw chrześcijan oraz przeciwdziałanie przyczynom prześladowania ze względu na przynależność wyznaniową. Nie chcemy dopuścić do sytuacji, w której łamanie podstawowych praw wolności stanie się w naszym kraju codziennością”²³.

Na stronie internetowej Centrum znajdziemy wiele aktualnych informacji dotyczących prześladowania chrześcijan na świecie i ich dyskryminacji w Polsce.

²² [Ordo Iuris](https://ordoiuris.pl/), dostęp 1 listopada 2022 r.

²³ [Centrum Ochrony Praw Chrześcijan \(copch.pl\)](https://copch.pl/), dostęp 7 listopada 2022 r.

Laboratorium Wolności Religijnej; <https://laboratoriumwolnosci.pl/>

„Pomysł stworzenia Laboratorium zrodził się z wcześniejszych badań i obserwacji prowadzonych w środowisku Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz w ramach wieloletniej współpracy ze środowiskami prawniczymi i akademickimi z całego świata. Każdego roku odnotowuje się w Polsce kilkaset przypadków szeroko rozumianego naruszenia wolności sumienia i wyznania wśród chrześcijan. Do tego należy doliczyć nigdzie nie zgłaszane ani nie monitorowane, a często obecne w dyskursie publicznym – zwłaszcza w mediach społecznościowych – akty etykietowania, poniżania, deprecjonowania czy ośmieszania osób otwarcie przyznających się do swojej wiary. Zaniepokojeni rosnącą liczbą przypadków naruszeń wolności sumienia i wyznania odnotowywanych w różnych dziedzinach życia publicznego – w kulturze i edukacji, na rynku pracy, w relacjach biznesowych, a także na scenie politycznej – stajemy w obronie ludzi wierzących, ich prawa do swobodnego wyrażania swoich przekonań bez ryzyka negatywnych konsekwencji oraz do życia w zgodzie z wyznawanymi wartościami. Sprzeciwiamy się utożsamianiu gwarantowanej przez Konstytucję bezstronności światopoglądowej (którą winniśmy pojmować jako stosunek nacechowany życzliwością) z sekularyzacją sfery publicznej, oznaczającą wyeliminowanie z niej jakichkolwiek odniesień do religii i religijności. Chcemy przeciwdziałać wyłączeniu z dyskursu publicznego kwestii moralnych i religijnych jako „konfesyjnie obciążonych”, a także lekceważeniu opinii ludzi wierzących zarówno w publicznej, jak i w prywatnej sferze komunikacji. Naszym celem jest zapobieganie wszelkim szkodliwym działaniom wymierzonym w osoby wierzące: od uprzedzeń i stereotypów, przez mowę nienawiści i zachowania do niej zbliżone, po ostracyzm społeczny, dyskryminację, a wreszcie przemoc fizyczną. Jesteśmy przekonani, że edukacja i kształtowanie dobrych postaw stanowią najlepszy środek prewencyjny zapobiegający rozwojowi przestępczości przeciwko wolności sumienia i wyznania. Pragniemy, by sfera publiczna stała się wolna od nienawiści motywowanej różnicami w światopoglądzie religijnym. A ponieważ nienawiść najczęściej rodzi się z braku wiedzy i zrozumienia drugiego człowieka, chcemy stworzyć przestrzeń dialogu, z którego wyłoni się prawdziwy obraz ludzi wierzących. Dążymy do oczyszczenia życia publicznego z przejawów wrogości w stosunku do religii, z niechęci oraz ignorancji, a zastąpienia tych cech wzajemnym szacunkiem i zaufaniem. Podejmujemy długofalowe, szeroko zakrojone działania, aby upewnić się, że mentalna zmiana, jaką zamierzamy

zapoczątkować wokół siebie, będzie miała charakter trwały. Może – dzięki umocnieniu w wierze, szacunku i miłości – razem uda nam się zmienić świat na lepszy”²⁴.

Na stronie internetowej Laboratorium uwagę zwraca interaktywna mapa naruszeń wolności religijnej, na której zaznaczone są przejawy dyskryminacji na tle wyznaniowym. Każdy opisany przypadek zawiera najważniejsze dane i odnośniki do stron tych mediów, które powiadomiły o danym akcie antychrześcijańskim jako pierwsze.

Działalność ekspercka to bardzo istotna forma oddziaływania na opinię społeczną. Prowadzą ją niektóre znaczące organizacje i instytucje zajmujące się ochroną praw chrześcijan. Materiały eksperckie mają postać raportów ukazujących realia prześladowań za wiarę bądź opracowań, często o charakterze naukowym, dotyczących zagadnień politycznych i społecznych. Wszystkie mają na celu informowanie w sposób pogłębiony o prześladowaniach i sposobie ich zwalczania. Udostępniane są m. in. poprzez strony internetowe należące do poszczególnych organizacji.

Karen Human Rights Group (KHRG); khr.org

Organizacja ta, walcząca o przestrzeganie praw człowieka w Birmie, zamieszcza na swojej stronie internetowej bardzo wiele raportów dotyczących sytuacji ludności wiejskiej w tym kraju. KHRG szkoli członków społeczności m. in. Karenów w kwestiach dokumentowania naruszeń praw człowieka, przedstawiania opinii dotyczących sytuacji na znanych sobie obszarach. Wyniki raportów i badań terenowych są tłumaczone oraz opracowywane przez KHRG, a następnie publikowane w formie wywiadów, ekspertyz i raportów o incydentach. Są one dystrybuowane do lokalnych i międzynarodowych organizacji broniących praw człowieka, agend ONZ, polityków, naukowców i dziennikarzy²⁵.

Pew Research Center (PRC); <https://www.pewresearch.org/>

Eksperti PRC zapewniają analizę najważniejszych trendów kształtujących świat w oparciu o rygorystyczne badania empiryczne. Kwestiami związanymi z religiami zajmuje się specjalny zespół ekspercki.

²⁴ [idea - Laboratorium Wolności Religijnej \(laboratoriumwolnosci.pl\)](#), dostęp 7 listopada 2022 r.

²⁵ [Raporty | Karen Human Rights Group \(khr.org\)](#), dostęp 21 listopada 2022 r.

International Christian Concern (ICC); <https://www.persecution.org/>

Na stronie internetowej organizacji w dziale newsowym znajdują się także interesujące materiały eksperckie.

Observatory on Intolerance and Discrimination Against Christians in Europe (OIDAC);

<https://www.intoleranceagainsthristians.eu/>

W dziale „publikacje” na stronie internetowej OIDAC zamieszczane są ekspertyzy dotyczące sytuacji chrześcijan w Europie oraz wolności religijnej.

Uniwersyteckie Centrum Badań Wolności Religijnej UKSW w Warszawie (UCBWR);

<https://www.centrumwolnosci.uksw.edu.pl/>

Centrum prowadzi rozległą działalność badawczą, informacyjną i ekspercką, w ramach której realizuje m. in. interdyscyplinarne projekty badawcze dotyczące stanu przestrzegania wolności religijnej głównie z polskiej i europejskiej perspektywy.

Instytut na Rzecz Kultury Prawnej *Ordo Iuris*; <https://ordoiuris.pl/>

Bardzo rozbudowaną aktywność ekspercką przejawia Instytut *Ordo Iuris*. Dotyczy ona kwestii związanych z edukacją, rozwojem społeczeństwa obywatelskiego, ochrony życia i wolności religijnej.

Laboratorium Wolności Religijnej (LWR); <https://laboratoriumwolnosci.pl/>

LWR opracowuje i udostępnia na swej stronie internetowej różnorakie materiały eksperckie. Dotyczą one prześladowań chrześcijan, a także przestępstw przeciwko wolności sumienia i wyznania, religijnego wychowania młodego pokolenia itp.

Centrum Ochrony Praw Chrześcijan (COPCH); <https://copch.pl/>

Centrum prowadzi badania naukowe dotyczące sytuacji chrześcijan oraz naruszeń wolności religijnej w Polsce.

Praktycznie każda organizacja i instytucja oraz każde medium zajmujące się ochroną praw chrześcijan korzysta z mediów społecznościowych, pozwalających kontaktować się przede wszystkim z odbiorcami młodymi, a także takimi, które sprawnie poruszają się

w świecie IT. Media takie zapewniają interakcję z odbiorcami, co pozwala na lepszy kontakt i pełniejsze prezentowanie wybranych treści.

Obecność treści z zakresu prześladowań chrześcijan w mediach klasycznych (radio, telewizja, prasa) polega przede wszystkim na publikowaniu odpowiednich treści za pośrednictwem gazet czy też stacji nadawczych nie należących do organizacji i instytucji broniących praw prześladowanych. Są jednak wyjątki. Organizacja Open Doors wydaje bezpłatny miesięcznik, zawierający świadectwa uciskanych chrześcijan oraz informacje z terenów objętych prześladowaniami.

Magazyn jest rozsyłany osobom, które wyrażą wolę jego otrzymywania, wypełniając deklarację na stronie internetowej Open Doors.

W Polsce szeroką działalność w mediach tradycyjnych prowadzi Centrum Obrony Praw Chrześcijan, które rozpowszechnia audycje radiowe i programy telewizyjne za pośrednictwem Radia Maryja i Telewizji „Trwam”.

Upowszechnianie wiedzy o prześladowanych chrześcijanach odbywa się obecnie przede wszystkim za pośrednictwem internetu. Praktycznie wszystkie organizacje pozarządowe i instytucje broniące praw człowieka mają rozbudowane i funkcjonalne strony internetowe, gdzie zamieszczane są szczegółowe informacje dotyczące prześladowań, prezentowane są opracowania naukowe i eksperckie. Za pośrednictwem portali internetowych możemy zgłosić zdarzenie dyskryminacyjne, uzyskać poradę prawną, umówić się na rozmowę z przedstawicielem organizacji. Ważna jest aktywność w mediach społecznościowych, bowiem za ich pośrednictwem można dotrzeć do młodego pokolenia i do osób nie dysponujących czasem pozwalającym na zapoznanie się z materiałami umieszczonym na portalach. Działalność ekspercka, wydawnicza i obecność w mediach tradycyjnych uzupełniają ofertę i są skierowane do nieco bardziej zaawansowanych odbiorców.

Jednak wszystkie te kanały informacyjne zakładają wstępne zainteresowanie i aktywność po stronie potencjalnego odbiorcy. Gdy osoba nie jest zainteresowana tematyką prześladowania i dyskryminacji osób wierzących, nie skorzysta z żadnej z prezentowanych możliwości.

Praktycznie jedynym kanałem informacyjnym nie doznającym tego ograniczenia wydaje się być reklama outdoorowa. Wielkoformatowe tablice umieszczone w ruchliwych miejscach miast i przy drogach oddziałują na każdego. Tak ukierunkowany przekaz dociera do najszerszego grona odbiorców. Oprócz klasycznych billboardów można wykorzystać panele

citylight, które umieszcza się za podświetlaną szybą, reklamę pneumatyczną²⁶ czy też wywieszane na rusztowaniach banery o powierzchni często przekraczającej 100 m. kw. Wadą tego rozwiązania są znaczne koszty, pojawić mogą się także zarzuty, że ten typ reklamy „niszczy” krajobraz oraz w pewnych przypadkach zasłania inne ważne obiekty, np. zabytki. Jednym z niewielu podmiotów posługujących się tą formą przekazu dla promowania sprzeciwu wobec aborcji, zwiększenia diety czy działań na rzecz pokoju²⁷ jest Fundacja Kornice²⁸, a dokładniej – Fundacja Nasze Dzieci – Edukacja, Zdrowie, Wiara²⁹.

Bibliografia

Misztal H., *Prześladowanie chrześcijan w krajach islamskich*, [w:] Piotr Stanisz, Aneta Abramowicz, Michał Czelnny, Marta Ordon, Michał Zawislak (red.) *Aktualne problemy wolności myśli, sumienia i religii*, Lublin 2015, s. 213 i n.

Szymański A., *Aksjologiczne i prawne podstawy wspierania chrześcijan prześladowanych za wiarę oraz przeciwdziałania skutkom nietolerancji religijnej*, [w:] P. Sobczyk (red.), *Podstawy przeciwdziałania przestępczości oraz pomocy osobom pokrzywdzonym. Interpretacja i kierunki zmian, t. 1*, Warszawa 2020, s. 165 – 205.

Konieczność dziejowa czy sprawna akcja neomarksistów? Dlaczego chrześcijanie stali się w Europie mniejszością?, [Konieczność dziejowa czy sprawna akcja neomarksistów? Dlaczego chrześcijanie stali się w Europie mniejszością? - PCH24.pl](#), dostęp 13 grudnia 2022 r.

Prześladowania chrześcijan również w Europie, <https://ekai.pl/przesladowania-chrzescijan-rowniez-w-europie/>, dostęp 4 stycznia 2019 r.

²⁶ Zob. np. [Reklama outdoor - co to jest? Rodzaje i przykłady \(lepiej-widoczni.pl\)](#), dostęp 26 listopada 2022 r.

²⁷ [Fundacja Kornice. Kto stoi za najgłośniejszymi w Polsce billboardami? - TrueStory](#), dostęp 26 listopada 2022 r.

²⁸ [Mateusz Kłosek. American dream w polskim wydaniu. Konserwatyści zyskali mocnego sojusznika - Biznes - Forbes.pl](#), dostęp 26 listopada 2022 r.

²⁹ [Fundacja Kornice. Kto stoi za najgłośniejszymi w Polsce billboardami? - TrueStory](#), dostęp 26 listopada 2022 r.

**Laboratorium
Wolności
Religijnej**

DR HAB. ANDRZEJ SZYMAŃSKI

Warszawa 2022